

Spis treści

Rozdział 1. Charakterystyka wybranych religii świata i grup etnicznych	19
Buddyzm – <i>Irena Wrońska, Beata Dobrowolska</i>	19
Chrześcijaństwo – <i>Beata Dobrowolska</i>	23
Hinduizm – <i>Agata Reczek</i>	27
Islam – <i>Bassam Aouil</i>	35
Judaizm – <i>Magdalena Grabowska, Kornelia Kędziora-Kornatowska, Marta Muszałik</i>	40
Prawosławie – <i>Antygona Chadzopulu, Eleni Theodosopoulou</i>	44
Romowie – <i>Irena Wrońska</i>	51
Świadkowie Jehowy – <i>Maria Kózka</i>	56
Rozdział 2. Śmierć w różnych religiach świata – Maria Kózka	60
Wprowadzenie	60
Śmierć w buddyzmie	60
Śmierć w chrześcijaństwie	63
Śmierć w hinduizmie	64
Śmierć w islamie	65
Śmierć w judaizmie	66
Rozdział 3. Kultura i subkultura – Małgorzata Halicka, Emilia Kramkowska	69
Wprowadzenie	69
Pochodzenie pojęcia „kultura”	69
Definicja kultury	70
Kultura a natura	72
Kultura a cywilizacja	72
Podstawowe cechy kultury	73
Subkultura	75
Spoleczne funkcje kultury i subkultury	76

Rozdział 4. Wielokulturowość społeczeństwa polskiego – <i>Elżbieta Krajewska-Kulak, Cecylia Regina Łukaszuk</i>	79
Wprowadzenie	79
Uchodźca, imigrant, repatriant	79
Mniejszości narodowe i etniczne w Polsce	83
Rozdział 5. Krajowy program przeciwdziałania dyskryminacji rasowej, kseno- fobii i związanej z nimi nietolerancji w latach 2004–2009 w aspekcie ochrony zdrowia – Cecylia Regina Łukaszuk	92
Rozdział 6. Europejska Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności – Emilia Rozwadowska	97
Prawa człowieka w Radzie Europy	97
Europejska Konwencja Praw Człowieka a Unia Europejska	97
Katalog praw człowieka	98
Prawo do skargi	99
Europejski Trybunał Praw Człowieka	99
Europejska Konwencja Praw Człowieka a Polska	100
Podsumowanie	101
Rozdział 7. Dialog wielokulturowy – Katarzyna Van Damme-Ostapowicz	103
Wprowadzenie	103
Kompetencja międzykulturowa	104
Kontekst kultury w opiece zdrowotnej na świecie	104
Różnorodność moralna	105
Obszary różnorodności kulturowej w systemie opieki zdrowotnej	106
Pośrednik międzykulturowy	107
Kształcenie medyczne w wielokulturowym świecie	108
Model TOPOI. Systemowo-teoretyczne podejście do komunikacji międzykulturowej ..	110
Interakcja z innymi kulturami	111
Rozdział 8. Pojęcie zdrowia i choroby w wymiarze biopsychospołecznym – <i>Zofia Kostrzanowska</i>	114
Wprowadzenie	114
Zdrowie i choroba w wymiarze biomedycznym	115
Społeczny wymiar zdrowia i choroby	117
Pojęcie zdrowia i choroby w wymiarze psychologicznym	119
Rozdział 9. Uwarunkowania zachowań zdrowotnych oraz reakcja na chorobę – <i>Zofia Kostrzanowska</i>	123
Wprowadzenie	123
Uwarunkowania środowiskowe	123
Podstawy uwarunkowań kulturowych	127
Wiedza i wierzenia na temat przyczyn chorób	129

Sposób postrzegania i interpretowania objawów chorobowych oraz reakcja na ból ..	130
Postawy i zachowania wobec choroby	131
Współczesne wzory dbałości o ciało	133
Rozdział 10. Przesady, zabobony a praktyki medyczne w ciągu wieków – <i>Elżbieta Krajewska-Kulak, Antygona Chadzopulu</i>	137
Wprowadzenie	137
Przesady a praktyki medyczne ludów pierwotnych	138
Przesady a praktyki medyczne w Egipcie, Indiach i Chinach	139
Przesady a praktyki medyczne w Grecji, kulturze arabskiej i judaizmie	140
Przesady a praktyki medyczne w średniowieczu, odrodzeniu i oświeceniu	141
Przesady a praktyki medyczne w XIX w.	143
Przesady a praktyki medyczne w medycynie ludowej	143
Przesady a praktyki medyczne w XX i XXI wieku	145
Rozdział 11. Religijność a zdrowie – Maria Libiszowska-Żółtkowska	148
Religia a zdrowie	148
Religia wobec choroby	151
Czy religijność ma wpływ na zdrowie?	153
Rozdział 12. Znaczenie przekonań religijnych w opiece zdrowotnej – Marta <i>Muszałik, Magdalena Grabowska, Kornelia Kędziora-Kornatowska ...</i>	157
Rozdział 13. Kulturowe uwarunkowania opieki zdrowotnej. Nierówności spo- łeczne w dostępie do zdrowia – Jerzy Tadeusz Marcinkowski.	165
Kultura i religia wśród czynników warunkujących stan zdrowia	165
Przemiany w opiece zdrowotnej – od monokulturowej do wielokulturowej	166
Pozytywne i negatywne przykłady z historii	167
Tolerancja wyzwaniem współczesności.	167
Czynniki związane z kulturą i/lub religią warunkujące stan zdrowia i zagrożenia zdro-	
wotne	168
Czynniki związane z kulturą i/lub religią wpływające na funkcjonowanie opieki zdro-	
wotnej.	169
Rozdział 14. Funkcje zawodowe pracowników ochrony zdrowia w dziejach – <i>Jolanta Lewko</i>	173
Początki medycyny polskiej	173
Rola i funkcje zawodowe pracowników ochrony zdrowia	177
Rozdział 15. Kulturowe wyznaczniki badania jakości w medycynie – <i>Barbara Jankowiak</i>	181
Jakość życia – ogólne pojęcie	181
Jakość życia uwarunkowana stanem zdrowia	183
Ocena jakości życia i jakości życia uwarunkowanej stanem zdrowia	184
Charakterystyka wybranych narzędzi do badania jakości życia	186

Rozdział 16. Satysfakcja chorego z opieki medycznej – Danuta Dyk, <i>Aleksandra Gutysz-Wojnicka</i>	190
Analiza terminologiczna pojęcia „satysfakcja pacjenta”	190
Badanie satysfakcji pacjentów	192
Kulturowe uwarunkowania badania satysfakcji pacjentów z opieki	193
Znaczenie pomiaru satysfakcji pacjenta z opieki	194
Rozdział 17. Teoria pielęgniarstwa Madeleine Leininger – <i>Lucyna Płaszewska-Żywko</i>	197
Wprowadzenie	197
Teoria Leininger	198
Teoria Leininger a metaparadygmat pielęgniarstwa	201
Teoria Leininger a proces pielęgnowania i kryteria oceny teorii	203
Rozdział 18. Model Joyce Newman Giger i Ruth Elaine Davidhizar – <i>Lucyna Płaszewska-Żywko</i>	206
Rozdział 19. Upředzenia rasowe i religijne oraz ich rola w procesie leczenia i pielęgnowania – Magdalena Grabowska, Marta Muszałik, <i>Kornelia Kędziora-Kornatowska</i>	214
Wprowadzenie	214
Rasizm	215
Geneza zjawiska upředzeń rasowych i religijnych	216
Skutki zjawiska upředzeń rasowych i religijnych	218
Relacje między personelem medycznym a pacjentem związane ze zjawiskiem upředzeń rasowych i religijnych	219
Rozdział 20. Kulturowe uwarunkowania zaburzeń psychosomatycznych i psy- chogenne uwarunkowania zaburzeń somatycznych – <i>Małgorzata Anna Basińska</i>	222
Wprowadzenie	222
Kulturowe uwarunkowania zaburzeń psychosomatycznych	223
Psychogenne uwarunkowania zaburzeń somatycznych	225
Rozdział 21. Kulturowe uwarunkowania zachowań zdrowotnych w rodzinie – <i>Agata Reczek</i>	231
Rozdział 22. Kulturowe uwarunkowania żywieniowe – Elżbieta Maciorkowska ..	236
Rozdział 23. Wielokulturowość w pediatrii – Marek Szczepański	245
Wprowadzenie	245
Dziecko w prehistorii	245
Dziecko w starożytnym Egipcie	246

Dziecko w starożytnej Grecji	246
Dziecko w starożytnym Rzymie	248
Dziecko w kulturze hinduskiej	250
Dziecko w kulturze hebrajskiej	251
Dziecko w kulturze islamskiej	252
Dziecko w średniowiecznej medycynie arabskiej	253
Dziecko w średniowiecznej medycynie chrześcijańskiej	254
Dziecko w odrodzeniu i baroku	255
Pediatra nowożytna	256
Dziecko i pediatria w wielokulturowych społeczeństwach na początku XXI wieku ..	258

Rozdział 24. Transkulturowa neurologia i psychiatria – Wojciech Kulak 261

Wprowadzenie	261
Podjęcie do pacjenta niepełnosprawnego w ciągu wieków	261
Kulturowe uwarunkowania zaburzeń neurologicznych	263
Podjęcie do pacjenta z zaburzeniami psychicznymi w ciągu wieków	268
Kulturowe uwarunkowania wybranych zaburzeń psychicznych	270

Rozdział 25. Kulturowe uwarunkowania narkomanii – Agnieszka Dyk-Duszyńska, Olga Szczepaniak 280

Wprowadzenie	280
Rys historyczny wybranych substancji narkotycznych	281
Znaczenie narkotyków w kulturze wybranych społeczności	282
Narkotyki w ruchu hipisowskim	284
Dwie koncepcje rozwoju narkomanii	286
Podsumowanie	287

Rozdział 26. Kulturowe uwarunkowania zachowań seksualnych – Grażyna Stadnicka, Grażyna Jolanta Iwanowicz-Palus 288

Seksualność człowieka a prawa seksualne	288
Zachowania seksualne a chrześcijaństwo	292
Zachowania seksualne a islam	294
Zachowania seksualne a buddyzm	296
Zachowania seksualne w zróżnicowanej kulturowo Azji	298
Mniejszości seksualne	301
Transseksualizm w świetle kultury i religii	302

Rozdział 27. Kulturowe uwarunkowania w położnictwie, neonatologii i ginekologii – Grażyna Jolanta Iwanowicz-Palus, Grażyna Stadnicka 307

Społeczno-kulturowe uwarunkowania opieki nad rodzącą	307
Przebieg porodu – łagodzenie bólu porodowego a uwarunkowania społeczno-kulturowe	310
Aspekty społeczno-kulturowe ciąży	314
Ciąża u młodocianych	317
Aborcja w świetle światopoglądu i prawa	319
Zapłodnienie <i>in vitro</i> – uwarunkowania społeczne, kulturowe i religijne	321

Rozdział 28. Kulturowe uwarunkowania w transplantologii – Piotr Małkowski . . .	327
Wprowadzenie	327
Poglądy Kościołów chrześcijańskich na transplantologię	328
Stanowisko innych religii	333
Podsumowanie	335
Rozdział 29. Kulturowe uwarunkowania transfuzjologii – Jolanta Kolasieńska . . .	338
Wybrane fakty z rozwoju transfuzjologii na świecie	338
Motyw krwi w kulturze i literaturze	343
Kulturowe uwarunkowania transfuzjologii	345
Rozdział 30. Kulturowe uwarunkowania eutanazji – Jerzy Tadeusz Marcinkowski . . .	350
Definicje eutanazji	350
Eutanazja w dziejach	351
Różnice pomiędzy opieką paliatywną, uporczywą terapią a eutanazją	352
Zmiany wartości podstawowych we współczesnych społeczeństwach	353
Sytuacje społeczno-ekonomiczne wymuszające decyzję o eutanazji	354
Rodzaje eutanazji	355
Eutanazja w różnych światopoglądach	355
Eutanazja w środkach masowego przekazu	358
Podsumowanie	359
Rozdział 31. Starość i samotność – transkulturowa analiza wzajemnych powi- zań – Wiesław Fidecki, Mariusz Wysokiński	361
Rozdział 32. Dylematy moralne w pracy pielęgniarek – Beata Dobrowolska	366
Specyfika dylematu moralnego	366
Podstawy dylematów moralnych w pracy pielęgniarki	367
Odmienność kulturowa pacjentów jako źródło dylematów moralnych w praktyce me- dycznej	368
Rozwiązywanie dylematów, w których zaangażowane są wartości kulturowe	370
Rozdział 33. Przekonania religijne w sprawowaniu funkcji zawodowych przez pielęgniarki – Agnieszka Lankau	374
Wprowadzenie	374
Wybrane zagadnienia dotyczące przeżyć i zachowań pielęgniarki w pracy	376
Pielęgniarstwo a zróżnicowanie kulturowe	378
Klauzula sumienia w pracy lekarza i pielęgniarki	379
Rozdział 34. Kulturowe uwarunkowania opieki pielęgniarskiej a kształcenie pie- lęgniarek – Maria Kózka	383
Skorowidz	391

